

Сыаната
3 харчы.

Кремлээби Сьезтэр дыбарыастарыгар үөрүүлээх мунньах

Кремляэдн Съездэр ды-
барыастарыг үөрүүлэх
мунньох салһанар.
(ССТА)

Кремлээби Сьезтэр дыбарыастарыгар үөрүүлээх мунньах

Июмчлээн Сьезэр
дэлбэрмэстэйн саалат
сэр нэлхунай Гумн «Ии

ригадир А. И. Колесников, советской диктаторлар комитеттавын председатели З. П. Пухова, Тбилиситазын электровозгари онгор завод электромонтанниктарын биригадир Г. А. Метонидзе, Сырдаринская уобалас «Малк» совхозун хлорогы уунарзачи звеньестой Т. В. Киргизбаева, ССРС Туруулаачыларын союзун бырабылыаньнатын бастагы секретрар В. В. Карпов.

Бэйз дэмэлтийн то-
ру булаастах хамаа-
нын чувствота баяна-
га эмнэ баардүүр лэнэ

Сүеһү нитиитэ: түргэтэтин суолугар

ПРОГРАММА ҮЛЭНИ КҮҮТЭР

Учугэй дэон туһунан

УС КӨЛҮӨНЭ КРОННИКОВТАР

үлэлнэр. Совхозка хэс
дэ сэл бэсгын нөрдө
рүүлэр ситһан чөл
пионнабыта. Бу мал
улахан нымстара Мар
фа онус кылдаһы бү
гэрэн мвиньынсыттаа
быта, совхоз нөмөс
мольнай номитеты
секретарьһан үлэлзө
быта. Байһан

Е. ЕГАСОВ.

ОКТАБРЬ **СЫРДЫК** **СЫДЬААЙА**

Бүгүнгү страница
ОДЬУЛУУН
нэһилиэггэр ананар

Сардангалаах
сарсынгы
туһугар

Одүүлун нэһилнэгэ, Чурапчы сирин
һилбэйэр кинигэр сытарынан, кинигэ
ордук чугаһынан, дьон ойо-сааһаа ма-
на атын нэһилнэктэрдээбэр эрдэ урукту-
бута. Бабаа урах сүннүгэр үөскээби
Инокентий Поисеевич Михайлов—Ха-
рачаас, Петр Степанович Васильев (То-
бэһэт), бэтэрээ Тватта энэрин дьон
Егор Никитич Дьячковская (Тытыг-
наев), Михаил Афанасьевич Дьяков-
ский (Тытыгыһах), Еремей Григорьевич
Куличкин бары даһаны норуот номоһор
хаалгы, советскай быһааны туруулаһан
көмүскэһит хөрсун-хоодуот дьон өтүлөр.
Сардаһаах сага олох иһин өксүһүү
сиэргибэтэ, хаан тохтуута суох буолб
тада, Кинигэртан П. С. Васильев, Е. Н.
Дьячковская, Павел Осипович Карда-
шевская, Николай Лаваревич Нгустров,
Иван Дмитриевич Сысоятин уо. д. а.
сырдык тыһнарын бүгүмү кенүл
дөөлөөх олох иһин толук уурбуттара.
Оройуонга бастагы колхозньскай ача-
наны төрөһсүбүт дьоннортон биһрдэ-
танн биһиги биһр дойдудаахпыт Носиф
Петрович Трофимов буолар. 1929-1930
сс. биһиэхэ бастагы колхозтар төрүл-
лүттөрө. Председателларынэн Михаил
Афанасьевич Дьячковская, Николай Фе-
дорович Дьячковская, Гаврил Никитич
Тытыгынаев, Семен Яковлевич Коласов,
Степан Евграфович Кутургуин, Михаил
Федорович Сысоятин уо. д. а. үлээ-
биттэрэ.

Дюм-сэргэ санаата хотуулаах, соци-
листическай үлэбэ түмсэн, үөрэх-сайдын
сараланан испитэ. Ону Аба дайду Улуу
саригтэ атылхатаах уу курдук аймаабын
Одүүлун нэһилэгни оччотооду тер-
риториалтыгар баар Карл Маркс аатынан
колхозтан 64, Орджоникидзе аатынан
колхозтан 52, «Транктор» колхозтан 43
күнн Ийэ дайдуларып түмүскэлтигэр
ыгырыллыбыттара. Күннэлэргэн 65-тэрэ
кыргыны толоонугар геройдуу охтубут-
тара: П. Н. Максимов Берлин таһыт-
та: Н. И. Ефимов Украинада, В. Я. Яновлев
Курсккай Тогойго, Г. Н. Дьячковскай
вонна П. В. Артемьев Старай Россия.

Одэргэнх Совет быгданын одохтослут
рөвкөөмөнтөр, өстөөхтөн, түстэрнэл
комүсүлэбит гүжанданхай сэрнэ чыгын
лактар, гүлдеровскай фашизм үлү
тапсигаттан Ийэ сүри быгдана ылбы
Аза дойдү Улуу сэринтн буюунна
Күннөлр саттарыгар нөрүн нөргүйэбит.

Бүгүн олох санталыы тыһыынан оруу-
7. Нөһүдүөккэ орто оскуола, участко-
най балыыһа, сибээс отделениета, үс ма-
райын, дөтсэд, олох-дьаһах дьүүтэ үлэ-
шиллэр. 1967 сыллаахтан СПТУ сити-
һиллэхтэн үлэһин. Чизэ, хайгал—үлэ

69. Бийиги нэхилжээнтисгэр Ленин ор-
денын навалер А. Н. Кардашевский,
«Вочуот Знага» уонна Норуоттар Добор-
дохуулаа орденнаах А. А. Седлаицев,
оройуонига кизиник биллэр механика-
тордар Н. Н. Степанов, С. Х. Матвеев
уо. д. а. . ССРС норуотун үрөдиритин
туйгуна ерто оскуола залуна М. М. Ива-
нова, ССРС профтех-үөрэхтэһинин туй-
гуна М. С. Ноговицын уо. д. а. олоор-
лоруна, үлэбиллэриния аян туттабыт.
Кинилэр үлөдэ үтүө үгөстөрү эдэр ко-
лүөнэбэ бараллар.

Быйыл Улуу Октябрь 70 сыллаах юбилейин көрсө «Аартык» ыччат-комсомольскай уонна Куула Күөл фермалар коллективтара, автордар үлэһиттэрэ икки сыллаах кэриҥэлэрин ыллылар. Быйылгы сайын курдук общественнай сүөһү аһылыгына соҕуотуоналланнаһынна үгүс күчүмүздэйдэрдээх сайынтта нэһиллэн дьонно күүстэрин харыстаабакка үлэлэттилэр. Ол курдук, райсовет депутата ветфельдшер М. С. Гуллева нобулээһинин 6 кыыс оройуон тас өттүгэр тахсан оттоотулар. Пенсионердарбыт үчүгэй хэлбүрү көрдөрдүлөр. Кинилэр мугу-дайдар кыстыкка ыгырыыларын өйөөн 72 мөлүтх туруктаах ыһырдыйдыр көрүүгэ ыллылар. Кулутура үлэһитэ Н. В. Скрыбина, детсад үлэһитэ А. И. Дьяковская, механизатор В. Е. Дьяковская кыстык устата ыһыһыксытты таарыстылар. Ити курдук үлэвэ үтүө үтөс салтанар.

Одьулуун сиригэр үөһэҥит уран
тыллаах поэт, очеркист, тылбааччы С.
Ф. Софронов—Феофан Софронов, учей-
най Сэһэн Волю, ССТА корреспондента
Э. Смирняков уо.д.а. ааттарын оройуон,
республика үлэһиттэрэ бары үтүөчүлүк
билээлэр. Билигин саха аазааччылар
прозаны В. Н. Егоров—Тумарча, учейнай
А. И. Понсева, журналистар Е. Е. Си-
биряков, Н. Н. Томтокова, Н. Н. Сед-
лашев суруйууларын умсугуһан ааҕа-
лار, учейнай А. И. Понсева, Н. И. Ефре-
мов ааттарынан кизин тутталлар.

Одбулуун нэгнэлзгйн кишиг Дьабыл бөхүүдэг сайдар, нэрхэйр. Стадиону реконструкциялааһын, тротуары, штакетниктары огоруу үлэһэр сааланһылар. Куула Куолгэ сага хотон, «Эрчингэ» кормоцех, бөхүүлэгэ остолобуой, алта саастаахтар үөрэнэр дьаһалар, фивалд үлэһэр киньэралдихтэрэ, Бидигин 70-ча ыал дьаһа туттар, кинилэртэн 21-дэрэ быйыл бүтэрэн сага дьаһаларгэ бөхүүдэрэ.

Ити курдун, Улуу Октябрийн социалистич революция аспыт сардангалаах суолунан дьоллоох, нонус олох салгыы сайдар. Визини бүтүгүнү дьон, албан айтлаах суолу ааспыт ага көлүгөз дьон шиилэрингэр суду элбиктөөһүнү сүгэйт. Ол туһунан бүгүн — Улуу Октябра 70 сыллаах жибелейин бэлэттэх шиил нэри ытык күнүргө эссе чыолкайдык айдуубут.

Г. КОЛЕСОВ,
СОВХОЗ ПАРТКОМУН СЕНТЕСТАРА

ИР истиг сыйыны эрхээр. Ингэхэ хайртайллаахтын, тайлаахтын сыйнанаан мөмүс нөлөөлүгүн тохлутун мөмүс худал буолан кутуллаар. Окуоха холобуру ыраата барбанна бидэм олохлуттан нэлсиним.

1906 сэлгээххэ дээрн
Одүүлун бэлхэнэлэрт-
тан үүнүүнү ылын. Ийнхэ
сирэ элбээн үрдүнэн,
намыха эгэ. Үүнүү сайн
бытыраан нөөн хайн-
нарга бмдхатымта үгс
буолара. Сямэ улахон
спитээхтэн халаагыллар

Сир барахсанга
тапталынан

буулан хэвчлэстэй бага мэлтүүр. Ити бичигчинзэнэн ыһыгта туһаһыллар снэмэ 90 бырыһыана суорда суох уойна кондициятар тэрдиллибэтэх буолара. Ошон сиртэн бородууксуһагы ыһыны улаатынарары соруга кытаанахтык тэуорудуубута.

Ити саяллын 1986
саялаахха 10 нийтлэн
састаалтаах эвэнэ тэрл-
либтэ. Салайааччын
утулзэх механизатор
Николай Егорович Яков-
лев аяамыта. Коллектив
улэ бэлаанын онгостубу-
лээр Толорууну контурол-
лээр комиссия тэрлэлл.

бүтэ. Сүүрнээн, ман-
нык үлэлэр ытыллы-
быгара, сазскы хору-
туунан ыһын ачатыл-
тыбыта, паартаан баран
ыһымыа ийирбиһпит. Ки-
нилэртөн үтүүнү ыһы-
тулгунтара бастамк сым
маннык буолбута: паар-
даныллыбыт бааһына
гектарыттан 7-8 центнер,
оттон сазскы - хорутуу
көһүттөн ыһыллыбыт
бааһына гектарыттан 3-4
центнер бурдук хомулу-
бута. Селооборот иэки
көрүңэр ийирбиһпит. Ик-
ки хомуулаахтар, оттон

буудлууртаах бурдугу, от-
тон үс хонуулаахга уул-
сай тууууну ысылһыт.
Бурдуг сага сууртарын
ыһаһыны сарадзаһылһыт.
Ыһыны тутулун үөрөһин-
пит. Ити кэмгэ дэһни-
миз «Нюрбинский» уон-
на эбизэ «Якутский»
дизон сууртарын ысыл-
һыт. «Нюрбинский» суур-
таһыны тулуһумтуота
суудун кэрдэбүтэ. 1968
сыллаахха опытный ха-
һаһыстыбаттан дэһни-

мизн «Полярный» уонна «Тамми» дизн сууртарын ылыһыппыт. Ити үс суорду барыларын биэр бааһынаҕа ыспыппыт. «Тамми» үрдүк үүнүүнү бигэрбитэ.

Итнина одолжран 1970
сэлдэлхха бу хааайныс-
тыбада уонна оройуон
үрдүгүн «Тамми» суорду
төмүгүнэ уонна сагар-
дылга расчет өгөһүлү-
бута, 1970 сылтаан 1973
сылга днэри оройуон ха-
аайныстыбаларыгар уон-
на оройуон тас өттүгөр
бурулгу тутар лугуннар
нөйгү 525 тоһа бурдук
атылдьаһыга. А: ван ко-

рүүнээ, 1972 сэлдэхтэн оролцон бу суурду сагар-
дын суугутар бэйэтин
бэйгэ сизмэнэн хаачы-
синахтах эгэ. Ити сорук
сүийиллибит. Суургаах
сизмэнэн ынны кээмэй
улаатан 1973 сэлдэхха
100 бырынан буолбут.
Үүнүү эмнэ үрдэбит.
Холобур, ахсыс пятилет-
кага гектарган үүнүүнү
ылыы 7-8 центнер эбит
буоладына, тохусе пяти-
леткага 11,5 центнергэ
төгһөспитэ. 1976 сэл-
лаахха гектар ахымтан
орготунан 16-лагы центнер
бурдук хомуудлан еон-
хо рекорда олохтомку-
та.

Итнн сөргө бурдук байгаа турар сыаната эмне наптабыта. Холо бур. 1988 сыллаахха бир центнер бурдук байгаа турар сыаната 22 солк. эбит буоллачына, кэлин сыаларта 8-8 солк. тийи наптабыта. Ити үлэһиниз байа кыагар эрэннини, айыныылдаах сыһыаны үөскөтүтэ. Бурдук үүнэрэзиччилэр дьон-сөргө ытыктабылын ылбытара, промтөлү стөү үрдүк навар адаларыгар тиксибитара.

Эдэр калуена бурдук
үүнүрөзччилер үтү
үтөстөрүн салгыяхтар,
Өдүлүүн бааһыналары-
на көмүс куулаа далаа-
на хамсыга дөн эрел
улахан, Сирн таптыахха,
көмүс калелүн тохторун
хариһыһымаахха, Сир
баракхан, эгэргэ дым,
ону үөн очоһон төлүөдэ.

С. КОЧЕТКОВА.
«Бочуот Знага» ор-
ден кавалера.

ЭДЭР РАБОЧАЙДАР КЫҢАЛАРА

Манна республика
аргас оройуоннарыттан
200-тэн тэхса тус туһу
нан интэлиниэлэх, билл
лэх-көрүүдэх, интэриэс
тэх оҕолор кэлэн үөбө
кэллэр. Киинлэри билл
коллективка түмүү, үс
сыл иһигэр чиг билли
лэх үлэһит оҕорон, ки
ли сына нитэн таһаары
ылбычча үлэ буюлбатах
Оттон училище педаго
гическэй коллектива—
80-чэ киһи оҕуоха үтүс
суобастаахтык, ураты
кыһамныдаахтык үлэ
дир дичи санаа сытаа
ска күүһүр.

Билигийн училищеда республика бастагы мнэс тэлэх «Транспорд уонна автомобиллар», «Иүүччэ тыла уонна литература», иккис мнэс тэлэх «История» уонна «Физика» кабинеттара бааллар. Киинтэ техникскай средстволарынан хааччыллылара уолсай

үөрэхтээһин оскуолаларын тизинэринээдэр быдан үчүгэй. Быстахтык ыллахха, РСФСР профтех-үөрэхтээһинин туйгуна Н. П. Сертеев кабинетыгар киирдэххэ, уругру видеоматинифонунан бизнэсххин сөп. Кодескоптар, киноаппараттар, о. д. а. -тустарынан этэ да барбаккын. Оголор производственной мастерскойга тийэн автомашина, трактор деталларын кытуон ис оҥууутун үөрэткэлэрин, теттерү хомууан практической сатабыты ылыахтарын, регулировкаалырга үөрэннэхтэрин сөп. Оттон слесарийга тракторы, массыныны өрөнүүнүүртэ туһаныылар судургу саппаас частары чогууан оҕороллор. Игини сөөгө аһаннааһын быраабылаларын үөрэтэргэ ачыттоот бэр. Неме ханнааһыстыбата эмтэ

улахан орууллаах, 200 кв. метр эзнийгээх теплица, 50 гектардаах ыһымы сирэ аасныг сыйлаахха барыта 4120 солк. үү-нүүнү биэрбиттэрэ.

Байгаль хүчин сага нэлбт үерэнзочилэр училше тулунан туох ханынх өйдөөллээхтэрин тулунан ыйыталаһыппар. «Үүгэй албэх буоллага», — диир Алла-Имаха оройуонутан нэлбт Климовской Алексей туохтан сазалаан ону нэснээрн мунаарбытын. Оттон оролоу утуу субуу сыһыалай бизээр дэрин, спортнай күрэхтэһингэ кыйбыттарын, о. д. а. нэснэлэр. Атын түкү курстар үерэнзочилэр минна бэртээхэй остолобуой баары, интернациональнай доордохуу кулууба үлэллинрин, үөрөх, общественнай үлэ бастынчара Мария Левина уолта Волода

Александров байлал сайн Югославияда бэрлэвчүүдэдээн кэлбтээн, тэ спортнай сэнция «Өрөбүл күн» мүлүбүн «Армисван» эгитбитада, о. д. а. үтүс-элбэх мүлүбүн эспиралээр. Училище выпускниктара бидигни Артем куорттаабы индустриальной педагогической техникуму бүтэрэн кэлэн үөрэмт кыһаларыгар үлэин сүлдэр Иннокентий Михайлов, Афанасий Седалищев. Читатаабы индустриальной техникум выпускнига Николай Весилев идэин бэрэбит, олоххо сирдэбит училищеларын түүнүн эмнэ үтүө өйлөбүллээхтэр.

Үрдүк күүрүтлээх, айылгылаах үлэ бинигэ буолан үүнэ-сайда тур, мэлдьи эдэр буол, рабачай ыччат кыһата — 13 №-дээх профессиональнай техникческэй училище!

М. МИХАЙЛОВА,
хайыат анал, корр.

КЫРАКЫН уонна ыраах Чурапчы улуу Москаада, революция биһигэр Ленинградла оло- рор суруйааччы доготор- доох. Киһилэр биһигэ таах көрө; күүдүйдүн кэл- бэттөр. Олохтунуу-дһаах- пытын, үлэбигин-хамна- сытын, Советскай былаас сыйларыгар хайдах сый- дыбыллыгыт үөрэтэлэр, биһиги киһи киһи кытта и- стигини сыйаргылар уон- на олох түмүктөрүн ха- ҥыланка, суруулаага суру- бай, киһигэлэригэр кыл- лар Союз үрдүнэн киһи биһиги таһааралар.

Оройуоннаагы кыраайы үөрэтэр музейга киһилэр- нэ аналлаах стэндарты, муунунтары оноруохха сөп. Библиотека үлэни- тэрэ эмнэ итинни кыт- тыахтарын, пропаганда- лаахтарын наада.

Суруйааччы доготор- бут киһиэхэтир? Нико- лай Вагнер, Борис Лукин, Ираида Климентова, Леонид Шингарев, Леонид Жмы- рева, Гунга Чимитов, Инесса Буркова.

Николай Петрович Ва- гнер—Ленинград кырды- бас суруйааччыларыттан биһигиэхэ Сергей Бес- нин, Владимир Маяков- ский, Максим Горькайы көрсөтөр. Киһи «Человек безвит по снегу» дьин ки- нигэтигэр аан тылы Горь- кай суруйбут уонна: «Эн киһигэ улахан ситини- лэниэн баарабын. Илин- гин ыта тууабын. А. Пеш- кова» дьибэт.

Вагнер олох эрдэни- киһи дьонугар Горькай сыйдыар эбит. Улаатан ба- рай Дмитрий Куорына Беломорскай — Балтий- ской ханналы тутуааччы Удариыктар сөөтөрүгэр көрсүбүт, кэллин киһи Горькай дьонугар даача- тыгар сыйдыар буолбут.

—Олус итирээһинэй. Эн киһигэ умуура, олу- с умуура. Боростуой киһи туһунан суруйуохха. Со- ветскай литература, бас- татан туран, бэйэ дойдутун, дьонун, нуучча, со- ветскай киһи туһунан су- руйуохтаах, — дьибэт. Улуу Горькай сүбэтэ Н. Вагнерга ыйыныах- тырар буолбут.

Вагнер бастаан Саха сирин 1926—29 сс. Научная академияларын экспедиционнай этэрэтин

научнай сотрудингаан бы- ыһытынан кэлэн Халы- маны сыйдыт, Яблоко- вай сис хайага тийдэт, Намынан экин сыйды- быт. 1958 сыллаахха кэ- лэн Амма Аччыгыһын кытта Чурапчынан, Таат- танан сыйдыбыта. Ми- хайл Догордуурабы кыт- та табаарыстасыта, Алек- сей Вродниковтамын үйүн биһигэ хаартыскага түс- пүттэрэ. Олох музикаль- най оскуолатыгар сый- дыан Рома Саргин клас-

устун сүүрэр» дьин ки- нигэтин суруйан экин ахтан баран: «Саха си- рин эконоомистын үө- рэтэр эспедицияда бара сыйдыгыларым, ол дой- ду дьон уонна айылда- та, уйаара биһигиэт мүүттэх сыттаах хонуу- лара уонна тайгалара, күөх халлаана, күөлэрэ, кэмэй» биһигиэт кыл- лык суоллара мин Полиги- ниябын сүрэгин өрүкү- пүттэрэ», — дьин көпсө- биг.

Сиринэ уонна Омүйэ союзтара

Суруйааччы доготорбут

синктар айымньыларын баһыга оонньообутун сөх- пүтэ. Ытык Күүлэ врач Дмитрий Титович Брыс- касы көрсүбүтэ. Киһи- лэр тустарынан Ленин- градта тахсыбыт «Голу- бые земли» дьин киһи- гэттэр «Саха сиригэр саас!» дьин суоллаагы баһытаһыныгыгэр суруй- бута. 1984 сыллаахха тахсыбыт «Мин кынат- таах доготорум» дьин ки- нигэтигэр «Мин добо- ром» дьин Амма Аччы- гыйыгар анаабыт көп- сөннөх. Оһио «1958 сыллаагы сырыым үгүс үөрүүлэри адалбыта. Мин сага дойдуну — дьониттэр дьиннээх дой- дуларын көрбүтүм. Би- лиги сирбит ыраах, үһүк кыраайа эчирин сайды- быта дууһабын долгун- лаа. Николай Егорович биһиги барт баай остоу- руулаах уонна сахалыы олохтоох-дһаахтаах Чу- рапчыга да, таатта та- лыы хонууларыгар да сыйдыбыллыт. Манна эмнэ киһи биһиги ки- рүдүк сага сир буол- бут этэ», — дьин суруй- бут.

Киһи Константин Фе- дин, Николай Тихонов, Илья Эренбург, Михаил Эженно уо. д. а. истиг доготордо эбит. К. Фе- дингэ Саха сиригэр бас- таан кэлэ сыйдыбытын. Мүргэ анаан хоһоон суруйбутун. «Киһи хаар

1964 снл Нуучча ли- тератураны уонна ис- кусствотын дьадагыгар биһигэ кэлэ сыйдыбы- та, эмнэ элбөх оройуон- на сыйдыан үөрбүтэ-көп- пүтэ. Оттон 1969 с. «Са- ха дьахтара уонна киһи дьонун үгүсүтэ» дьин темада матырыйаал хо- муйа анаан-киһигэ кэл- бэтэ уонна 1970—73 сс. «Звезда», «Нева» уонна биһе оһун тылын тах- сар «Советскай литера- тура» суруулаахтар Са- ха сирин дьахталларын туһунан суоллаагы ба- лытаһыныгыгэр таһаар- быта.

Чакырга Эриик Эри- стин мемориальнай дьониттэр музей тэрий- биһигиэхэ Советскай Союз 120-тэн тахса күү- рүттэригэр суруйааччы- лар байаларын киһигэлэ- рин автографтаан. Эри- стин Эристин туһунан уонна бу музей тэрий- бэт соххо сааһааччы- ларыгар итин-истиг мах- тал, тыллари суруйан кыһыахтара. Ити бары- та эдэр көлүөнэ итин- национализм тылыгар итирээ туһулуур. Улуу куучча суруйааччылар доготордоохтунан би- лиги киһи туттар. киһи- лэригэр үөрэнэр кэскил- лээх кэрэ быраалтаах- пыт.

Г. ЕФИМОВ, сэрин, үлэ ветерана.

Көһүл тустууга Сима Сергеев аатынан биһиги иһин күрэхтэһини көрсө

ТҮБЭСПИЧЧЭ БУОЛБАТАХ

Субу арайах хонугунан, сэтгнийн 9—11 күнүгэр, ССРС үтүөлээх тре- нерэ Д. П. Коркин ааты- нан спортнай саалаа республика үөрэнэччилэ- рин Сима Сергеев биһи- гит көһүл тустууга кү- рэхтэһинлэри сараланы- та.

Хорсун пионер биһиги- гэр күрэхтэһин Улуу Ок- тябрь 70 сылын бөлө- гүгэр өрөгөйдөөх, норуот политическай олоххо, үлэ- гэр өрө көтөүллүү быһы- ыгыгар-майгытыгар оло- рор киһиэхэ республика- ыан бастаан ытыллары- нан уратылаах. Норуот ба- йытын хоодуот-хорсун оло- руун умнубат.

Ол суостаах-суодаллаах 1942 снл бэс ыйын 22 күнүгэр уорда оскуолатын пионери Сима Сергеев но- руот баайын-дуолун харыс- таһыныга хорсун быһы- ны, эр санааны көрдө- рөп, бандытты хаан- наах иһиттэн сыр- дын тыһаа быстыбыта. Ки- ти кылгас эрээри хорсун, аһыһы олоһун туһунан үгүсүгэр суруйдулар. Ха- ҥаар оскуолатын пионерда- ыа элбөх ахтымылары, до- кументтары хомуйдулар. Пионердар өссө да хорсун быһыныгар, үтүө дьыла- лары оноруохтара. Ол эрээри Сима пионер аатын зороох хоһоон, ырыа ты- тынн мэдэһин кэһи ту- та туойуора. Эбэтэ Марфа Сергеева этэринин, Сима, төгүрүк сирэйдэх, хал- ха- раан көрбүт уолчаан, өбөлүрү кытта субу ки- ннэ кэһиэх курдук.

Күрэхтэһин ССРС үтүө-

дөөх тренере Д. П. Кор- кин аатынан спортнай саалаа ытыллары эмнэ баһыа. Бары билэрбит кур- дун, аан бастаан манна бастаан эрчиллэһин баран олимпиецтар Роман Дмитриев, Павел Пинигин, Александр Иванов улахан спорна тахсыбытара. Ма- на үгүс үтүөкөн тустуук уолаттар адаларын тэгэ Саныр киһилэрин тренер Д. П. Коркин аан бас- таан көрсүбүттэрэ. Дити- рий Петрович уолаттарын тустуу туһунан санаа- ларын, иһини былаанынын, күрэхтэһинтэн кэллэхтэ- ринэ, хайдах тустубутта- рын суруйтаран ылар үгэ- сээрэ. Оһун биһи түгэ- нэ Павел Пинигин, уон сэттэ саастаах бөдөс, бу курдук суруйан хаалар- бытын тылын-оһун ула- рыппакка өрө ааһааччы- ларга тиэрдэбин.

«...1986 снл сааһы- гар, Дирин орто оскуола- тын алтыс кылааһыгар үөрэнэ сыйдыан, Чурапчы- га аһыллыбыт өрө спор- тнай оскуолатыгар "Эр- чилтэ, тустуук идэтин ба- ылаары уонна үөрэнэ дьин киһигитин. Күрэхтэ- һинлэргэ, мин санаабы, куттамат, бэйэни кыһаар- нуустээх, кылаабынайа, төбөнүн үлэһэһин, элбөх аһаһы субурутан оноруу, хайа бааһар аһаһы ута- ры контрдан бэйгэ туһу- нын, ханна бааһар ту- кэһиэ таһаар үрдүктүгэр та сыйдыан кыһыныга ду- луурдаах буолуу наада. Бу көрдөбүлэри «4» уонна «5» санаага билэр буоллаххына, үрдүк кы-

лаастаах тустуун буолуох- ха сөп дии саныыбын». Итинни суруйан бара- алта снл буолан баран Па- вел Пинигин Советскай Союз, Европа уонна аан дойду чемпионнарын буолбута, онтон сэттэс сн- лыгар Монреаллаагы XXI Олимпиада кыһыл көмүс медалын ылбыта.

Республикаа аан бас- таан тэриллэр хорсун пио- нер Сима Сергеев биһи- гин ытытылаахтарыгар Сима курдук хорсун, олимпиец Пинигин курдук тустууга бэриннээх уон- на ситинилээх буолуу дьин баа санааны этэбит.

Д. ЭВЕРСТОВ, Саха АССР спордун маастара.

Редакторы солбуйааччы С. А. ПОПОВ.

Бас былаах күрүг ма- наас, атаһар чукулаах өбүс борооску сүттэ. Киһи булбут Сылгыга Дьяков- ской Роман Николаевичта биллэрин. Телефоннар: 21-529, 21-704.

РайОНО, Амма орто оскуолатын коллектив- тар уучуутал В. П. Дьяковскаага киһи таптыыта баһа. **ХАРИТОНОВА** Евдокия Петровна уһун ыарахан ыарыыт- тан өлбүтүнэн, дьини кутурданнарын тиэр- дэлэр.

Оройуоннаагы киһи баһыһа уонна Богу- турдаагы уастиковай баһыһалар коллектив- тара баһыһа урукку үлэһитэ. **ХАРИТОНОВА** Евдокия Петровна уһун, ыарахан ыарыыт- тан өлбүтүнэн, докун- нуун ололоругар, аймах- тарыгар дьини кутур- даннарын тиэрдалэр.

Таптыыр кыһыым, баһыым, ийэбит, ай- махпыт. **ХАРИТОНОВА** Евдокия Петровна эдэр сааһыгар уһун ыарахан ыарыыт- тан өлбүтүн, ба- ры билэр дьонноруга иһитиннэрэбит. Ийэтэ, эдьиниэ, өбөлүрө, аймах- тара.

Интернат - оскуола коллектива үлэ ветера- на. **СТАРОСТИНА** Анастасия Тихоновна 1 ыарахан ыарыыттан өл- бүтүнэн баһыгар, оло- лоругар, аймахтарыгар дьини кутурданнарын тиэрдалэр.

Ийэбит, эдьиниэбит, баһыбыт колхонунай тутуу ветерана. **СТАРОСТИНА** Анастасия Тихоновна 1 уһун ыарахан ыарыыт- тан өлбүтүн бары би- лэр дьонноругар, ди- онигини кутуруйан ту- ран, иһитиннэрэбит. Ололоро, баһыстара, бырааттара, эдьиниэ, аймахтара.

Улахан марафонга

Аасыт ый бүтэһин кү- нүгүгэр Хабаровскай ну- оцт улахан марафонга (42 км 159 м) аһаас че- мпионата ытыллына. Оһио биһиги оройуонмуттан иһин спортсмен оло спор- тивнай оскуолатын тре- нере Г. Ф. Нохтунскай уон- на райпо рабочаа Г. И.

Егоров кыттыны ылы- лар.

19 быһый күрэхтэһин- лэригэр Гаврил Нохту- ская кыһылааһынан та- ыһа, оттон Гаврил Его- ров төрдүс миһэтэ буолан үтүөкэ ситиниллэнэ.

«СО» КОРР.

● Бэйэбит бөһүөлөкпит—бэйэбит тупсарыахтаахпыт ●

БҮТТҮҮН ТУРУННАХХА КЫАЛЛЫАН СӨП

отугар тийэ хомуйбу- пт. Биирдэ киһи, кыл ити курдук ыраастыра буоллар хамсааһын тах- сыа этэ. Бөһүөлэги ыраас- таһыныга, көбөрдүүгө аһаһан ытыллыбыт су- ботунуу туһа туһам- матыбыт. Иһини өтү- гэр манньк суботуну- нуктары үгэс курдук ытылаахха, тэрээһини тупсарыахха наада.

Усуһунан, көбөрдүү үлэтэ снл барар курдук эрээри, М. Сивцева этэ- рин курдук, көрүү-хара- ыһы мөлтөх буолан, үк- сө иһинэр-хатар, оло-уруу алдьатар. Маннаах кө- бөрдүүгө биирдэ ылы- нан ытар, онуоха оло- лору тардар буоллар, бааһар, баһаһыныа кө- нүэ этэ—өбөлүр байлэ- рэ онорбуттарын, үүн- нэбиттэрин харыстыа- ыталар. Көбөрдүү үлэтин үөтэлэбэтин атын бири- ччинэтигэр бу дьыла-

нан хоһ-ардас дьарык- танар киһи суола буолар. Мин санаабыр, снлы эр- гичи үлэһит, бэйэтэ штаттаах үлэһиттээх ки- лэһкэй этэрэти төрү- йнээх баара. Киһилэргэ биһиги, салыһыа олох- тоохторо, үчүгэйдик кө- мөлөстөхтүтүнэ, бонну- руос быһаарыллыан сөп. Төрдүһүнэн, быһыл юбилейнай ыһаахха ста- дионга элбэх киһи му- сун күрэхтэһини, көрү- нары дуоһуа көрүөхтэ- рин атагы сыһыата оло- ро түһэр олох (ыска- майына) суога мэйидээ- та. Иһин энгэстэ эһи- грибуна рноһуулаа сөп этэ. Үгүстөр стадиону биһи тутулаах аһаһабыт онорорго этинлэригэр мин эмнэ кыттылабын. Кырдык даһаны, ста- дион баһыһи киһигэти- та көрдөбүлгэ эһиһтээ- бэт.

«Догордоһуу Алаа-

һын» туһунан аһыах тыл. Киһи көрөхсөн кө- рөр үчүгэй тутуулаа онорулуунулар. Ону ай- тыһаппакка көрүөххө-ха- райаахха наада. Эһи күөх мас олордон, ол- буорун ситэрэн, о. д. а. үлэлэри мытан тупсаран иһиэххэ, дьин-чакчы сы- һаһаар сир зонатыгар нубулуууохха наада. От- тон онуоха эмнэ эһиһти- нэһи ыһыан хаһааһын наада. Мин санаабыр, ма- ны комсомолеттар ылы- наһаа сөп. Байаларын күүстэрин сааһынан кө- рөр баран, туох үлэни ытылларыгар былаһыны онгостон үлэни саралыыл- лара наада.

Бөһүөлэги тупсарып бүтүтүмүт дьылаабыт. Оһулуунуруулуун бука бары - турунаахпытна, эһиһэ миһээ дьин найы- ласпакка, ыһыһан үлэ- лээн-хамсаан истэхити- нэ үгүһү оноруохтун, төрөбүт Чурапчыбытын нэра көстүүдүхтүтүн сөп.

Е. МАКАРОВ.

КУБА. Оһгнн куо- рикка баар От ыйын 26 күнүн геройдарын аа- тынан тыа хаһаайыс- тыбатын техникатын онготор завод сирн та- настыыр аһаһа мас- сымналасы онгортон та- хааран. Манна тростни- ги хомуйар комбайн деталлары эмнэ бө- лөһүнэр. Олору кэһи- лээхтэ гүрүр Улуу Окта- брьскай социалистичес- кай революция 80 сы- лы аатынан колхознай хомуйан онгорулор. Снмюкка: пред- приятие снмдыгар. ССТА фотохрониката.